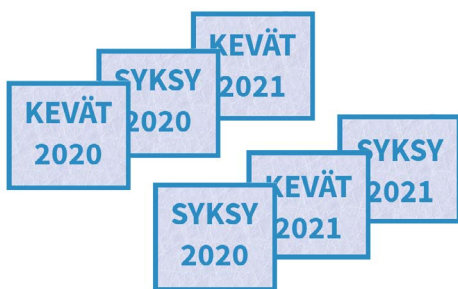

Tähän tiedotteeseen on koottu keskeisimmät asiat, jotka koskevat ylioppilastutkintoon osallistumista. On tärkeää, että tutustut niihin huolellisesti. [Saat lisää tietoa lautakunnan yleisistä määräyksistä ja ohjeista¹](#).

Lakia ylioppilastutkinnon järjestämisestä on muutettu. Hyväksytyjen ja hylättyjen kokeiden uusimista, oikaisuvaatimusta ja erityisjärjestelyjä koskevat muutokset tulvat voimaan syksyn 2019 ylioppilastutkinnosta alkaen.

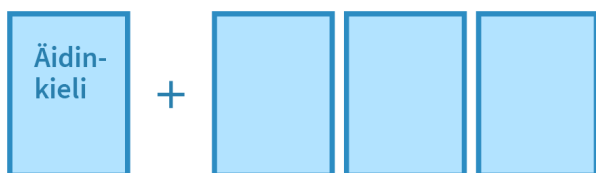
Tutustu myös näihin:

- [Digitaalisen ylioppilaskokeen ohje²](#)
- Koejärjestelmässä olevat ohjeet ja materiaalit (<https://cheat.abitti.fi>)
- Kokeen vastauskentässä käytössä oleva kaavaeditori (<https://math-demo.abitti.fi>).

Ylioppilastutkinnon suorittaminen

Ylioppilastutkinto on suoritettava enintään kolmen perättäisen tutkintokerran aikana (ks. kuitenkin kohta 'Hylätyn kokeen uusiminen'). Tutkintokielet ovat suomi ja ruotsi. Sinun on suoritettava kaikki kokeet samalla kielellä. Tutkinnon suorittaminen alkaa, kun ilmoittautut ensimmäisen kerran pakolliseen tai ylimääräiseen kokeeseen. Tutkintosi on valmis, kun olet suorittanut pakollisten kokeiden lisäksi lukion oppimäärän tai muut tutkintoon oikeuttavat opinnot esimerkiksi ammatillisessa oppilaitoksessa.

Tutkintoon kuuluu vähintään neljä koetta. Äidin-kielen koe on kaikille pakollinen. Voit valita kolme muuta pakollista koetta seuraavien neljän kokeen joukosta: toisen kotimaisen kielen koe, yksi vieraan kielen koe, matematiikan koe ja yksi reaaliaineen koe. Pakollisiin kokeisiin tulee sisältyä vähintään yksi pitkän oppimäärän koe. Voit lisäksi sisällyttää tutkintoosi yhden tai useamman ylimääräisen kokeen. Voit lisätä tutkintoosi uusia ylimääräisiä kokeita, kunnes tutkintosi on valmis tai olet käyttänyt kolme tutkintokertaa.

Voit valita myös sellaisia ylioppilastutkinnon ainevalikoimaan kuuluvia aineita, joita ei opeteta omassa lukiOSSasi.

Kokeen suorittaminen

Kaikki kokeet suoritetaan digitaalisesti. Tutustu hyvissä ajoin digitaalisten ylioppilaskokeiden suorittamiseen. Jos et ole lukion opiskelija, voit kysyä ilmoittautumisesi vastaanottavan lukion rehtorilta, miten voit harjoitella digitaalisen ylioppilaskokeen tekemistä. Voit myös harjoitella tietokoneen käynnistämistä USB-muistilta ja kokeessa työskentelyä Abitti.fi-verkkosivulla olevien ohjeiden avulla.

- Sinulla tulee olla kokeessa mukana tietokone, tietokoneen virtajohto ja kuulokkeet. Noudata lukiosi antamia ohjeita.
- Sinun tulee osata käynnistää oma tietokoneesi USB-muistilta.
- Huolehdi siitä, että valitset koejärjestelmässä sen kokeen, johon olet ilmoittautunut. Valitse myös oikea kieliversio kokeesta. **Jos teet väärän kokeen, koesuorituksesi hylätään.**

Sinun tulee noudattaa lautakunnan määräyksiä. Matkapuhelimen ja muiden elektronisten laitteiden (kuten älykellojen) tuominen koetiloihin on kielletty. Langattomien laitteiden (esimerkiksi Bluetooth-kuulokkeet, langattomat hiiret jne.) käyttö on myös kielletty. Vilpistä tai tutkintojärjestyksen rikkomisesta seuraa, että kaikki kokeesi hylätään kyseisellä tutkintokerralla etkä mahdollisesti saa ilmoittautua seuraavalle tutkintokerralle.

1 <https://www.ylioppilastutkinto.fi/maaraykset/yleiset-maaraykset-ja-ohjeet>

2 <https://www.ylioppilastutkinto.fi/ylioppilastutkinto/kokelaille/kokelaan-ohje>

Ilmoittautuminen

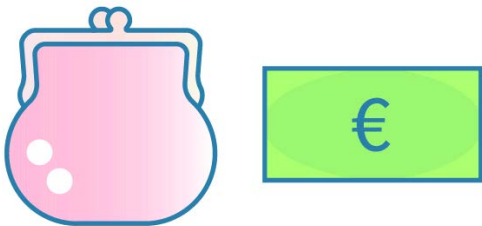

Ilmoittautuessasi ylioppilastutkintoon noudata lukiosi antamia määräaikoja. **Kevään tutkintoon on ilmoitettava viimeistään 23.11. ja syksyn tutkintoon viimeistään 5.6.** Jos olet osallistunut syksyn tutkintoon, voit kuitenkin ilmoittautua kevään tutkintoon vielä rehtorin ilmoittamaan määräaikaan mennessä, viimeistään 1.12. Ilmoittautumishakemus jätetään lukion rehtorille kirjallisena lukion hyväksymää lomaketta käyttäen. Sinun tai valtuuttamasi henkilön on allekirjoitettava hakemus. Tarkista, että tietosi ovat lomakkeessa oikein.

Jos olet jo ylioppilas ja haluat uusia kokeita tai täydentää tutkintoasi uusilla kokeilla, ilmoittaudu ensisijaisesti omaan vanhaan lukioosi. Jos kyseistä lukiota ei ole enää olemassa, ilmoittaudu saman kunnan toiseen lukioon tai asuinpaikkaasi lähimpänä olevaan lukioon.

Ilmoittautuminen on sitova. Et voi jälkikäteen muuttaa valintojasi, jotka koskevat aineyhdistelmää, kokeen pakollisuutta tai ylimääräisyyttä tai kokeen tasoa. Voit erityisen painavasta syystä hakea muutosta ilmoittautumistietoihisi, jos ilmoittautumisessa on todistettavasti tapahtunut virhe. Määräajan päätyttyä tapahtuneen ilmoittautumisen lautakunta voi hyväksyä vain erityisen painavasta syystä. Voit kirjallisesti peruuttaa rehtorin hyväksymän ilmoittautumisesi kevään tutkintoon viimeistään 23.11. (1.12., jos olet osallistunut syksyn tutkintoon) ja syksyn tutkintoon viimeistään 5.6.

Tutkintomaksut

Ilmoittautuessasi tutkintoon olet velvollinen maksamaan tutkintomaksut, jotka koostuvat perusmaksusta ja koekohtaisista maksuista. Maksut maksetaan lukion antamien ohjeiden mukaisesti. **Ota yhteyttä lukioosi,**

jos sinulla on maksun maksamiseen liittyviä kysymyksiä.

Voit pyytää koekohtaisten maksujen palauttamista, jos sinulla ei ole osallistumisoikeutta tai lautakunta on hakemuksestasi mitätöinyt ilmoittautumisesi. Äidinkielen koekohtainen maksu voidaan palauttaa vain, jos et ole osallistunut sekä lukutaidon että kirjoitustaidon kokeeseen samalla tutkintokerralla. Pyyntö maksujen palauttamisesta on esitettävä lautakunnalle viimeistään sen vuoden loppuun mennessä, jonka aikana järjestetystä tutkinnosta on kyse. Et voi saada ylioppilastutkintotodistusta, jos et ole suorittanut tutkintomaksuja.

Hylätyn kokeen uusiminen

Hylätyn kokeen saa uusia kolme kertaa välittömästi seuraavien kolmen tutkintokerran aikana. Tutkinnon suorittanut henkilö saa uusia hylätyn kokeen niin monta kertaa kuin haluaa. Tämä koskee sekä pakollisia että ylimääräisiä kokeita.

Kun uusit hylätyn pakollisen kokeen, voit halutessasi vaihtaa vaativamman tason kokeen lyhyemmän oppimäärän kokeeseen. Tason vaihtaminen edellyttää, että tutkintosi pakollisiin kokeisiin sisältyy edelleen yksi pitkän oppimäärän koe. Jos määräaika kuluu umpeen tai et selviydy kolmannellakaan uusimiskerralla, sinun on suoritettava koko tutkinto uudelleen.

Hylätyn ylimääräisen kokeen tasoa ei voi vaihtaa koetta uusittaessa. Voit kuitenkin täydentää tutkintoa suorittamalla eri tason kokeen sen jälkeen, kun olet suorittanut ylioppilastutkinnon hyväksytysti. Hylätystä ylimääräisestä kokeesta ei tule merkintää todistukseen.

Hyväksytyn kokeen uusiminen

Hyväksytyn kokeen saa uusia niin monta kertaa kuin haluaa. Kokeen uusimisajankohdan voit valita itse. Jos uusit jonkin kokeen ennen ylioppilastutkintotodistuksen saamista, todistukseen merkitään tästä kokeesta saatu parempi arvosana. Jos uusit kokeen tutkintotodistuksen saamisen jälkeen, saat uusitusta hyväksytystä kokeesta

erillisen todistuksen. Saat halutessasi uusia myös kokeen, josta lautakunta on antanut arvosanan laudatur.

Mahdollisuus uusia hyväksytyjä kokeita rajattomasti koskee kaikkia kokelaita riippumatta kokeen suorittamisajankohdasta tai aiemmista uusimiskerroista.

Täydentäminen

Tutkinnon täydentäminen uusilla kokeilla on mahdollista sen jälkeen, kun olet suorittanut tutkinnon. Täydentämisen ajankohdan voit valita itse. Voit myös täydentää tutkintoa jo suorittamasi oppiaineen eritasoisella kokeella. Saat erillisen todistuksen näistä uusista hyväksytyistä kokeista. Voit uusia kokeen niin monta kertaa kuin haluat.

Kompensaatio

Kompensaatio tarkoittaa sitä, että sinulla voi olla mahdollisuus valmistua ylioppilaaksi, vaikka et saa hyväksytyä arvosanaa jostakin pakollisesta kokeesta. Kompensaatiossa otetaan huomioon ylioppilastutkintotodistukseesi tulevien pakollisten ja ylimääräisten kokeiden arvosanat. Jos et saa jossakin pakollisessa kokeessa hyväksytyä arvosanaa mutta tulet ylioppilaaksi kompensaation kautta, voit uusia hylätyn kokeen myöhemmin niin monta kertaa kuin haluat. Uusimisen ajankohdan voit valita itse. Äidinkielen kokeen hyväksytyyn arvosanan edellytyksenä on, että sinulla on suoritus sekä lukutaidon että kirjoitustaidon kokeesta. Jos jompikumpi suoritus puuttuu, katsotaan kokonaissuoritus keskeytyneeksi, jolloin koko suorituksesi on hylätty. Keskeytyneen kokeen tapauksessa kompensaatio ei ole mahdollinen.

Tutkinnon uudelleen aloittaminen

Jos haluat erityisen painavasta syystä aloittaa tutkinnon suorittamisen alusta tutkinnon ollessa vielä kesken, tähän on pyydetty kirjallinen lupa lautakunnalta.

Ilmoittautumisen mitätöiminen

Ilmoittautuminen on sitova. Jos olet ilmoittautunut tutkintoon ja sinulla on osallistumisoikeus, kokeesta pois jääminen tulkitaan käytetyksi yrityskerraksi. Lautakunta voi hakemuksesi perusteella mitätöidä ilmoittautumisen, jos kokeesta pois jäämiseen on erityisen painava, lautakunnan hyväksymä syy. Hakemukseen on liitettävä esimerkiksi lääkärintodistus sairaudesta, todistus ulkomailla opiskelusta tai työskentelystä kokeiden aikana tai todistus varusmiespalveluksen aiheuttamasta esteestä. Opiskelu tai työskentely kotimaassa tai pelkkä varusmiespalvelus ei riitä perusteeksi ilmoittautumisen mitätöintiin. Ilmoittautumisen mitätöinti ei pidennä ylioppilastutkinnon suorittamisaikaa. Ilmoittautumi-

nen äidinkielen kokeeseen voidaan mitätöidä, jos olet pätevistä syistä estynyt osallistumasta joko lukutaidon tai kirjoitustaidon kokeeseen tai molempiin saman tutkintokerran aikana.

Koesuoritusta heikentävän syyn huomioon ottaminen

Lautakunta voi ottaa huomioon koesuoritusta heikentävän syyn ylioppilastutkinnossa, jos sinulla on jokin seuraavista:

- sairaus tai vamma
- kuulovamma
- näkövamma
- lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeus
- erityisen vaikea elämäntilanne
- opetuskielen puutteellinen hallinta (vieraskieliset kokelaat).

Ensisijainen tapa tähän on myöntää erityisjärjestelyjä koetilanteeseen. Pistekorotus kohdistuu jatkossa ainoastaan niihin kokeisiin, joiden arvosana ilman lisäpisteitä olisi hylätty. Pistekorotuksen hylättyyn kokeeseen voi saada riippumatta siitä, onko erityisjärjestelyitä haettu tai käytetty. Kysy lisätietoja lukiostasi tai [lue lisää erityisjärjestelyistä lautakunnan verkkosivuilta](#)³. Lausunnot ja hakemukset toimitetaan lautakunnalle määräyksissä olevien aikataulujen mukaisesti.

Palautekysely

Ylioppilastutkintolautakunta kerää jokaisen tutkintokerran kokeista palautetta kokelailta ja lukion henkilökunnalta. Palautekyselyjen avautumisesta tiedotetaan erikseen lautakunnan verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa. Vastaathan palautekyselyyn, sillä saatu palaute on tärkeää ylioppilastutkinnon kehittämisessä!

³ <https://www.ylioppilastutkinto.fi/maaraykset/erityisjarjestelyt>

Tarkistuspyynnöt

Kun tulokset ovat valmistuneet, saat ne omasta lukioasiasta. Saat tuloksesi ja arvostellut koesuorituksesi nähtäväksi myös Oma Opintopolku -palvelussa. Jos epäilet, että tulokset ovat virheellisiä, ota yhteyttä opettajaasi tai rehtoriin asian selvittämiseksi.

Oikaisuvaatimus

Jos epäilet, että arvostelussa on tapahtunut virhe, saat vaatia lautakunnalta asiaan oikaisua. Hakemus on jätettävä 14 päivän kuluessa siitä, kun sinulla on ollut mahdollisuus saada arvosteltu koesuoritus nähtäväksi. Oikaisuvaatimuksen voi tehdä kokelas itse tai alle 18-vuotiaan kokelaan huoltaja. Voit myös antaa esimerkiksi lukiosi rehtorille valtakirjan, jotta hän voi tehdä oikaisuvaatimuksen puolestasi. [Ohjeet oikaisuvaatimuksen tekemiseen löytyvät lautakunnan verkkosivuilta](#)⁴. Oikaisuvaatimus on maksullinen. Maksu maksetaan sähköisessä asiointipalvelussa oikaisuvaatimuksen lähettämisen yhteydessä. Maksu palautetaan, jos arvosana tai pistemäärä muuttuu oikaisuvaatimuksen johdosta.

Nimitietojen julkaiseminen

Sekä lautakunnalla että lukiolla on oikeus antaa ylioppilaiden nimet julkaistaviksi mm. tiedostusvälineille sen jälkeen, kun tietojen oikeellisuus on varmistettu. Jos et halua nimeäsi julkaistavaksi, pyydä hyvissä ajoin kirjallisesti sekä lukiotasi että lautakuntaa poistamaan nimesi listasta. Jos sinulta puuttuu kurssisuorituksia, et ole ylioppilas eikä nimeäsi mainita listassa.

Ylioppilastutkintotodistus

Ylioppilastutkintotodistus lähetetään lukioosi, kun olet suorittanut hyväksytysti kaikki neljä pakollista koetta ja lisäksi saanut lukion päättötodistuksen tai todistuksen ammatillisen perustutkinnon suorittamisesta.

Jos olet ylioppilaaksi valmistumisen jälkeen käynyt uusimassa jonkin kokeen tai täydentämässä tutkintoasi, saat näistä kokeista erillisen todistuksen, joka lähetetään lukioosi.

Muistathan hakea ylioppilastodistuksesi lukiostasi!

⁴ <https://www.ylioppilastutkinto.fi/ylioppilastutkinto/oikaisuvaatimus>

Todistusjäljennökset ja käännökset todistuksista

Jos alkuperäinen ylioppilastutkintotodistuksesi tai todistuksesi hyväksytyjen kokeiden suorittamisesta on kadonnut, [voit tilata todistusjäljennöksen lautakunnan verkkosivuilta](#)⁵. Voit tilata todistuksista myös ruotsin- tai englanninkielisen käännöksen. Jäljennökset ja käännökset ovat maksullisia, ja niiden toimitusaika on yleensä kaksi viikkoa.

Koesuorituksen näyttäminen lopullisen arvostelun jälkeen

Saat kevään 2020 koesuoritukset nähtäväksi ilman erillistä pyyntöä (ks. Tarkistuspyynnöt ja Oikaisuvaatimus). Jos osallistuit syksyn 2019 tutkintoon, olet saanut kyseisen tutkintokerran suoritusnähtäväksi Oma Opintopolku -palvelussa. Tätä vanhemmista koesuorituksista [voit tilata kopion tai tulosteen lautakunnan verkkosivuilta](#)⁵. Syksyn tutkinnon suorituksesta voit tilata kopion aikaisintaan 20.12., kevään tutkinnon suorituksesta aikaisintaan 20.6. Kopio tai tuloste on maksullinen.

Paperisen koesuorituksen voit saada nähtäväksi 1,5 vuoden kuluessa siitä, kun tutkintokerta on saatu päätökseen.

⁵ <https://www.ylioppilastutkinto.fi/asioi-verkossa/todistusten-ja-koesuoritusten-tilaukset>